

Euroopan unionin
neuvosto

Bryssel, 8. maaliskuuta 2021
(OR. en)

6795/21

JAI 233
FREMP 38

YHTEENVETO ASIAN KÄSITTELYSTÄ

Lähettiläjä:	Neuvoston pääsihteeristö
Vastaanottaja:	Valtuuskunnat
Asia:	Neuvoston päätelmät perusoikeuskirjan soveltamisen vahvistamisesta Euroopan unionissa

Valtuuskunnille toimitetaan liitteessä 5. päivänä maaliskuuta 2021 kirjallisella menettelyllä hyväksytyt neuvoston päätelmät perusoikeuskirjan soveltamisen tehostamisesta Euroopan unionissa¹.

¹ CM 2064/21

NEUVOSTON päätelmät perusoikeuskirjan soveltamisen vahvistamisesta Euroopan unionissa

Johdanto

Euroopan unionin neuvosto

pitäen mielessä Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 2 artiklan, jonka mukaan "unionin perustana olevat arvot ovat ihmisarvon kunnioittaminen, vapaus, kansanvalta, tasa-arvo, oikeusvaltio ja ihmisoikeuksien kunnioittaminen, vähemmistöihin kuuluvien oikeudet mukaan luettuina";

korostaen, että 7 päivänä joulukuuta 2000 juhlallisesti julistettu Euroopan unionin perusoikeuskirja, jäljempänä 'perusoikeuskirja', on Euroopan yhdentymisen virstanpylväs ja yhteisen eurooppalaisen identiteettimme symboli;

tähdentäen, että perusoikeuskirjan oikeudellisesti sitova luonne velvoittaa kaikki unionin toimielimet, elimet ja laitokset toissijaisuusperiaatteen asianmukaisesti huomioon ottaen sekä jäsenvaltiot unionin oikeutta soveltaessaan kunnioittamaan perusoikeuskirjan oikeuksia, noudattamaan sen periaatteita ja edistämään sen soveltamista omien toimivaltuuksiensa mukaisesti ja noudattaen unionille perussopimuksissa annetun toimivallan rajoja perusoikeuskirjan 51 artiklan 1 kohdan mukaisesti;

todeten, että perusoikeuskirja on yksi nykyaikaisimmista ja kattavimmista oikeudellisesti sitovista perusoikeusvälineistä ja olennainen osa unionin monikerroksista perusoikeuksien suojelujärjestelmää;

muistuttaen, että unionin liittyminen Euroopan ihmisoikeussopimukseen, jäljempänä 'ihmisoikeussopimus', täydentää unionin nykyistä perusoikeuksien suojelun rakennetta ja lisää perusoikeuksien suojelun johdonmukaisuutta Euroopassa, sekä **ilmaisten tyytyväisyytensä** siihen, että unioni ja Euroopan neuvosto ovat äskettäin aloittaneet uudelleen neuvottelut tämän tavoitteen saavuttamiseksi;

painottaen, että perusoikeuksien suojelua ja unionin arvoja ei kuitenkaan voida pitää itsestäänselvyytenä. Perusoikeuksien suojelu on jatkuva pyrkimys ja yhteinen vastuu, joka edellyttää yhteisiä ponnisteluja kaikilta asiaankuuluvilta toimijoilta eli unionin toimielimiltä, elimiltä ja laitoksilta, kansallisilta, alueellisilta ja paikallisilta viranomaisilta, lainvalvontaviranomaisilta, lainsäätäjiltä, tuomareilta ja syyttäjiltä, muilta oikeusalan toimijoilta, yliopistoilta ja oikeusalan oppilaitoksilta, kansallisilta ihmisoikeusinstituutioilta, tasa-arvoelimiltä ja kansalaisjärjestöiltä;

korostaen, että perusoikeudet voidaan turvata vain oikeusvaltioperiaatteeseen perustuvassa demokraattisessa yhteiskunnassa, jossa oikeuslaitoksen riippumattomuus on yksi olennaisista osatekijöistä;

ollen erittäin huolestunut covid-19-pandemian aiheuttamista ennennäkemättömistä haasteista ja sen vakavasta vaikutuksesta perusoikeuksien ja -vapauksien käyttöön sellaisilla aloilla kuin terveydenhuolto, pitkäaikaishoito, koulutus, työ, asuminen, elintarvikkeiden saatavuus, kulttuuri, oikeussuojan saatavuus, tukipalvelujen saatavuus, liikkumisvapaus, kokoontumisvapaus, tiedonvälityksen vapaus sekä uskonnon- ja vakaumuksenvapaus;

ollen huolestunut siitä, että pandemian vaikutukset kohdistuvat suhteettomasti haavoittuvassa asemassa oleviin henkilöihin, sekä sen mahdollisista pitkäaikaisista vaikutuksista ja muista ennalta arvaamattomista seurauksista ihmisarvolle, tasa-arvolle ja perusoikeuksille;

todeten, että perusoikeuksien suojeluun, demokratiaan ja oikeusvaltioperiaatteeseen on unionissa ja sen jäsenvaltioissa viime vuosina kohdistunut haasteita, jotka liittyvät muun muassa turvapaikanhakijoiden ja muuttajien vastaanottoon ja kotouttamiseen, digitaaliseen siirtymään sekä tekoälyn käytön ja mahdollisen väärinkäytön lisääntymiseen², disinformaation ja vihapuheen lisääntymiseen verkossa ja sen ulkopuolella, henkilötietojen ja yksityisyyden suojaan, kansalaisyhteiskunnan toimintamahdollisuuksien kaventumiseen, vaalien ja demokraattisen prosessin eheyteen kohdistuviin ulkoisiin uhkiin, ilmastonmuutokseen ja haavoittuvassa asemassa olevien aikuisten rajatylittävään suojeluun;

pannen huolestuneena merkille, että kaikkien ihmisten perusoikeuksien täysimääräisessä toteutumisessa on edelleen vakavia ongelmia ja esteitä, kuten köyhyys, asunnottomuus ja epävarmuus, kaikenlainen syrjintä, sukupuolten epätasa-arvo, perheväkivalta ja naisiin, lapsiin, hlbt-henkilöihin, vähemmistöihin kuuluviin henkilöihin, ikääntyneisiin ja vammaisiin henkilöihin kohdistuva väkivalta sekä ihmiskauppa;

² Ks. puheenjohtajan päätelmät – Perusoikeuskirja tekoälyn ja digitaalisen muutoksen yhteydessä (asiak. 11481/20, 21. lokakuuta 2020).

ilmaisten arvostavansa Euroopan unionin jatkuvaa edistymistä perusoikeuksien suojelussa, erityisesti lainsäädännön, jonka tarkoituksena on vahvistaa erityisten oikeuksien suojelua ja edistämistä, perusoikeuksien suojeluun tähtäävien strategioiden ja toimintasuunnitelmien sekä Euroopan unionin tuomioistuimen oikeuskäytännön avulla;

pannen tyytyväisenä merkille tärkeän työn, jota komissio on tehnyt vuonna 2010 laaditun, perusoikeuskirjan tehokasta täytäntöönpanoa koskevan Euroopan unionin strategian puitteissa³;

suhtautuen myönteisesti neuvoston vuotuisiin päätelmiin ja komission vuotuisiin kertomuksiin perusoikeuskirjan soveltamisesta sekä Euroopan unionin perusoikeusviraston, jäljempänä 'perusoikeusvirasto', vuotuisiin perusoikeuskertomuksiin;

todeten, että lisätoimet ovat tarpeen sen varmistamiseksi, että perusoikeuskirjaa hyödynnetään täysimääräisesti, jotta se vaikuttaisi tosiasiallisesti ihmisten elämään ja vahvaa perusoikeuksien kulttuuria voitaisiin siten edistää unionissa;⁴

palauttaen mieleen neuvoston päätelmät perusoikeuskirjasta 10 vuoden jälkeen: tilanneselvitys ja työn jatkaminen, jäljempänä 'vuoden 2019 neuvoston päätelmät'⁵;

Euroopan unionin neuvosto **vahvistaa** olevansa sitoutunut saattamaan perusoikeuskirjan kaikkien ulottuville ja **antaa** seuraavat päätelmät:

1. Neuvosto **on tyytyväinen** "strategiaan perusoikeuskirjan soveltamisen vahvistamiseksi Euroopan unionissa"⁶, jäljempänä 'perusoikeuskirjaa koskeva strategia', ja siihen, että strategiassa keskitytään entistä enemmän jäsenvaltioiden vastuuseen.
2. Neuvosto tähdentää perusoikeuskirjan strategian synergiaa ja täydentävyyttä unionin perustana olevien arvojen edistämiseen ja suojelemiseen tähtäävien muiden politiikkojen ja välineiden kanssa, kuten oikeusvaltioperiaatetta koskevan tarkastelukierroksen, uuden eurooppalaisen demokratian toimintasuunnitelman ja vuoden 2020 unionin kansalaisuutta koskevan katsauksen kanssa.

³ Euroopan komission tiedonanto, 19. lokakuuta 2010, COM(2010)0573.

⁴ Kuten käy ilmi perusoikeusviraston vuoden 2019 perusoikeuskertomuksesta, komission vuosikertomuksista ja Eurobarometri-kyselystä, joka koskee kansalaisten tietoutta perusoikeuskirjasta.

⁵ Annettu 7. päivänä lokakuuta 2019, asiak. 13217/19.

⁶ Euroopan komission tiedonanto, 2. joulukuuta 2020, COM(2020)711.

Ennaltaehkäisy ja edistäminen

Koulutus

3. Perusoikeuksiin kohdistuvien rikkomusten ehkäiseminen edellyttää asianmukaista koulutusta kaikille perusoikeuskirjan täytäntöönpanoketjun toimijoille, myös kansallisille ihmisoikeusinstituutioille, tasa-arvoelimille ja kansalaisjärjestöille. Valmiuksien kehittämisessä olisi mahdollisuuksien mukaan otettava huomioon näiden toimijoiden, erityisesti oikeuslaitoksen tekemän työn erityispiirteet. Tältä osin neuvosto **kehottaa** jäsenvaltioita tehostamaan peruskirjaan liittyvää koulutustoimintaa kansallisella tasolla erityisesti kehittämällä eri toimijoiden tarpeisiin räätälöityjä kohdennettuja välineitä ja koulutusta, hyödyntäen parhaalla mahdollisella tavalla saatavilla olevaa unionin rahoitusta ja perusoikeusviraston apua. Neuvosto **korostaa** yliopistojen ja oikeusalan koulutuksen merkitystä perusoikeuskirjan tuntemuksen edistämässä akateemisten tutkimus- ja koulutustoimien avulla, myös yhteistyössä unionin toimielinten, kansallisten viranomaisten ja kansalaisjärjestöjen kanssa.

4. Neuvosto **kehottaa** komissiota tukemaan edelleen jäsenvaltioita ja kaikkia kansallisen, alueellisen ja paikallisen tason toimijoita sekä muita unionin toimielimiä, elimiä ja laitoksia perusoikeuskirjan soveltamisessa ja perusoikeuksien noudattamisen ja edistämisen kulttuurin edistämässä kaikkialla unionissa.

Neuvosto **on tyytyväinen** perusoikeusviraston panokseen perusoikeuskirjaa koskevien valmiuksien ja erityisten välineiden kehittämisessä. Neuvosto **kannustaa** perusoikeusvirastoa pitämään nämä välineet ajan tasalla, saatavilla kaikilla unionin kielillä, helposti saatavina ja käyttäjäystävällisinä.

Tietoisuuden lisääminen

5. Neuvosto **painottaa**, että suurelle yleisölle on tärkeää antaa helposti saatavilla olevaa tietoa perusoikeuskirjaan kirjatusta oikeuksista, jotta kansalaisten tietoisuutta siitä ja sitoutumista siihen voidaan edistää. Tältä osin neuvosto **suhtautuu myönteisesti** komission ja perusoikeusviraston laatimaan, jo olemassa olevaan aineistoon ja **kannustaa** jäsenvaltioita käyttämään ja levittämään sitä edelleen. Neuvosto **ehdottaa**, että jäsenvaltiot tutkisivat innovatiivisia ja täydentäviä tapoja lisätä tietoisuutta kiinnittäen erityistä huomiota tiettyihin ryhmiin, joita varten perusoikeuskirja on mahdollisesti saatettava paremmin saataville, kuten ikääntyneisiin henkilöihin, vammaisiin henkilöihin ja lapsiin, sekä harkitsemaan erityisten perusoikeuskirjaa koskevien sivujen luomista asiaankuuluvilla institutionaalisilla verkkosivustoilla.

6. Neuvosto **korostaa**, että kansalaisten olisi tiedettävä, kenen ja minkä tahon puoleen kääntyä, jos heidän oikeuksiaan loukataan jossakin jäsenvaltiossa. Neuvosto muistuttaa Euroopan oikeusportaalissa olevasta hyödyllisestä interaktiivisesta perusoikeustyökalusta⁷ ja kehottaa kaikkia jäsenvaltioita osallistumaan sen kehittämiseen, pitämään sen ajan tasalla ja tekemään sitä tunnetuksi.

7. Neuvosto **suhtautuu myönteisesti** komission suunnittelemaan tiedotuskampanjaan ja **kehottaa** komissiota tekemään sen tiimoilta yhteistyötä jäsenvaltioiden, oikeuksien puolustajien, kuten kansallisten ihmisoikeusinstituutioiden, sekä tasa-arvoelinten ja kansalaisjärjestöjen kanssa.

Perusoikeuskirjan soveltaminen

Perusoikeusviraston asiantuntemus ja tiedot

8. Neuvosto **vahvistaa** olevansa valmis hyödyntämään parhaalla mahdollisella tavalla perusoikeusviraston asiantuntemusta ja tietoja niissä toimissaan, joilla voi olla merkittävä vaikutus perusoikeuksiin, ja **kehottaa** muitakin unionin toimielimiä ja jäsenvaltioita tekemään niin. Neuvosto **odottaa kiinnostuneena** keskustelua perusoikeusviraston perustamisasetukseen ehdotetuista muutoksista, myös viraston toiminta-alasta ja työmenetelmistä.

Lainsäätäjän rooli

9. Unionin *säännöstö* kehittyä edelleen, myös aloilla, joilla voi olla merkittävä vaikutus perusoikeuksiin. Neuvosto **painottaa** komission ja unionin lainsäätäjien velvollisuutta varmistaa, että kaikki lainsäädäntöehdotukset ja -välineet ovat perusoikeuskirjan mukaisia.

Neuvosto **vahvistaa**, että suuntaviivat menettelyvaiheista perusoikeuksien kunnioittamisen tarkistamiseksi⁸, jäljempänä 'suuntaviivat', ovat hyödyllisiä arvioitaessa ja varmistettaessa lainsäädäntöehdotusten yhteensopivuutta perusoikeuksien kanssa.

Neuvosto **vahvistaa** vuoden 2019 neuvoston päätelmissä antamansa sitoumuksen tutkia uusia tapoja käyttää suuntaviivoja tehokkaammin. Lisäksi se **muistuttaa** pääsihteeristöä siitä, että suuntaviivat olisi jaettava asianomaisten valmisteluelinten asiantuntijoiden kanssa siten, että ne ovat saatavilla kokousedustajien portaalissa.

⁷ https://beta.e-justice.europa.eu/459/FI/fundamental_rights_interactive_tool.

⁸ Asiak. 5377/15, 20.1.2015.

Jokaisen neuvoston valmistelevalle elimelle olisi arvioitava uusia lainsäädäntöehdotuksia näiden suuntaviivojen pohjalta; tältä osin neuvosto **kannustaa** edistämään nimenomaista näkemystenvaihtoa perusoikeuskirjan noudattamisesta neuvottelujen alussa ja aina kun se katsotaan tarpeelliseksi. Neuvosto **on tyytyväinen** perusoikeuskirjaa ja suuntaviivoja käsittelevään koulutukseen, jota pääsihteeristö ja perusoikeusvirasto tarjoavat tuleville puheenjohtajavaltioille. Lisäksi se **panee tyytyväisenä merkille** komission ilmoittaman perusoikeuskirjan verkko-oppimisvälineen.

10. Neuvosto korostaa, että perusoikeuksien, kansalaisoikeuksien ja henkilöiden vapaan liikkuvuuden työryhmä vastaa neuvoston lainsäädäntömenettelyjen valmistelutyöstä perusoikeuksien, kansalaisoikeuksien ja henkilöiden vapaan liikkuvuuden osalta. Se kannustaa tiedottamaan työryhmälle vireillä olevien lainsäädäntöasioiden niistä näkökohdista, joilla voi olla merkittävä vaikutus perusoikeuksiin. Suuntaviivat ovat tässä yhteydessä hyödyllinen väline.

11. Parlamenteilla ja muilla kansallisen lainsäädäntömenettelyn sidosryhmillä on keskeinen rooli varmistettaessa, että jäsenvaltioiden lainsäädäntö on soveltuvin osin täysin perusoikeuskirjan mukaista. Neuvosto **kannustaa** jäsenvaltioita harkitsemaan velvollisuutta varmistaa, että niiden kansalliset säännöt, joilla säännellään unionin lainsäädännön soveltamisalaan kuuluvan lainsäädännön oikeudellista valvontaa ja vaikutustenarviointeja, ovat perusoikeuskirjan mukaisia. Tässä yhteydessä se **kiinnittää huomiota** kansallisella ja unionin tasolla olemassa oleviin parhaisiin käytäntöihin ja välineisiin, joita voidaan mukauttaa kuhunkin kansalliseen tilanteeseen.

Viranomaisten rooli

12. Neuvosto **korostaa** kansallisten, alueellisten ja paikallisten hallintojen sekä virkamiesten roolia valtavirtaistettaessa perusoikeuskirjaa ja varmistettaessa, että perusoikeuksia noudatetaan päätöksenteossa, sekä edistettäessä perusoikeuskulttuuria kaikilla toimeenpanovallan tasoilla.

13. Neuvosto tunnustaa, että perusoikeuskirjaa koskevassa strategiassa keskitytään jäsenvaltioiden vastuuseen, mutta **muistuttaa** kuitenkin, että perusoikeuskirja sitoo kaikkia unionin toimielimiä, elimiä ja laitoksia ja että niiden olisi tältä osin oltava esimerkillisiä. Se **painottaa** näin ollen, että unionin virastojen työ on usein perusoikeuksien kannalta erityisen herkkää, ja **korostaa**, että on tärkeää kouluttaa henkilöstöä riittävästi ja valvoa henkilöstön toimintaa.

14. Neuvosto **kiinnittää huomiota** siihen, että oikeus tutustua unionin asiakirjoihin, tietosuoja ja hyvä hallinto ovat tärkeitä keinoja, joilla voidaan parantaa kaikkien kansalaisten perusoikeuskirjaan kirjattujen oikeuksien käyttöä, tuntemusta ja omaksumista.

15. Neuvosto **tunnustaa** lainvalvontaviranomaisten keskeisen roolin yhteiskunnan turvallisuuden varmistamisessa kaikille mutta myös sen, että niiden toiminta voi vaikuttaa erityisesti perusoikeuksiin. Neuvosto **pitää** ratkaisevan tärkeänä riittävää koulutusta ja seurantaa, jotta voidaan varmistaa, että kaikki lainvalvontaviranomaisten toimet ovat kansallisten ja kansainvälisten normien sekä tarvittaessa perusoikeuskirjan vaatimusten mukaisia. Tältä osin neuvosto **kehottaa** jäsenvaltioita tarjoamaan säännöllistä koulutusta lainvalvonta- ja, vankilahenkilöstölle sekä säilöönottokeskuksissa työskentelevälle henkilöstölle. Se **painottaa** myös, että seurantaelimillä ja kansallisilla ihmisoikeusinstituutioilla on tärkeää olla pääsy näihin paikkoihin, myös covid-19-rajoitusten yhteydessä, ja että niillä on valtuudet antaa suosituksia.

16. Neuvosto **tähdentää**, että kaupungit ja paikallishallinnot ovat tärkeitä toimijoita perusoikeuksien edistämisessä kansallisella ja Euroopan tasolla. Näin ollen neuvosto **kehottaa** jäsenvaltioita edistämään kokemusten ja parhaiden käytäntöjen vaihtoa paikallisviranomaisten sekä kaupunkien verkostojen kesken ja **kannustaa** hyödyntämään uuden kansalaisten, tasa-arvon, perusoikeuksien ja arvojen ohjelman tarjoamia rahoitusmahdollisuuksia ja erityisesti sen kansalaisten sitoutumista ja osallistumista koskevaa lohkoa. Neuvosto **tarkastelee** lisäksi kiinnostuneena perusoikeusviraston aloitetta laatia puitteet unionin ihmisoikeuskaupunkien sitoumuksille, joiden pitäisi antaa perusoikeuskirjalle riittävästi näkyvyyttä.

Rahoitus

17. Neuvosto **muistuttaa**, että kaikkien unionin rahoittamien hankkeiden on oltava unionin oikeuden ja tarvittaessa myös perusoikeuskirjan mukaisia. Näin ollen se **on tyytyväinen** siihen, että unionin seuraavaan, vuosien 2021–2027 talousarvioon sisällytetään mahdollistava edellytys, jolla varmistetaan perusoikeuskirjan noudattaminen. Neuvosto **odottaa kiinnostuneena** erityisen koulutusmoduulin ja siihen liittyvän komission tuen kehittämistä. Neuvosto **kannustaa** jäsenvaltioita varmistamaan tältä osin sujuvan tietojenvaihdon ja yhteistyön ja ottamaan tarvittaessa mukaan kansalliset ihmisoikeusinstituutiot. Se **kehottaa** jäsenvaltioita myös harkitsemaan perusoikeusviraston asiantuntemuksen hyödyntämistä tältä osin.

Hyvien käytäntöjen vaihto ja koordinointi

18. Neuvosto **toteaa**, että keskinäinen oppiminen ja perusoikeuskirjan täytäntöönpanoa koskevien hyvien käytäntöjen vaihto kansallisella tasolla ja jäsenvaltioiden välillä sekä perusoikeuskirjaa koskevat temaattiset keskustelut ovat hyödyllisiä.

19. Neuvosto **muistuttaa**, että komissiolle vuonna 2019 annetuissa päätelmissä esitetyn kehotuksen pohjalta luotiin asiaa koskeva sivu Euroopan oikeusportaaliin. Neuvosto **kehottaa** kaikkia jäsenvaltioita kirjaamaan asiaan liittyvät hyvät käytänteensä, myös paikallistasolla. Sivua olisi päivitettävä säännöllisesti.

20. Koordinoinnin ja asiaankuuluvien tietojen kulun helpottamiseksi neuvosto **kehottaa** jäsenvaltioita harkitsemaan perusoikeuskirjan yhteyspisteen nimeämistä tai antamaan olemassa olevan yhteyspisteen tehtäväksi edistää ja koordinoita valmiuksien kehittämistä, tietojenvaihtoa ja tiedotusta perusoikeuskirjasta. Kansalliset yhteyspisteet voisivat muodostaa yhteyden maan eri hallintotasojen ja muiden elinten välillä, mukaan lukien ihmisoikeuksien alalla toimivat elimet ja kansalaisjärjestöt sekä unionin toimielimet ja virastot.

Täytäntöönpano ja seuranta

Euroopan unionin tuomioistuimen ja kansallisten tuomioistuinten rooli

21. Neuvosto **korostaa jälleen** Euroopan unionin tuomioistuimen oikeuskäytännön merkitystä perusoikeuskirjan tulkinnassa ja soveltamisessa. Oikeuskäytännön edistämiseksi ja asiaankuuluvia menettelyjä koskevan tietoisuuden lisäämiseksi neuvosto **katsoo**, että näiden toimien olisi oltava erottamaton osa perusoikeuskirjaa koskevaa koulutusta ja yleinen käytäntö jäsenvaltioissa. Neuvosto **kehottaa** Euroopan unionin tuomioistuinta jatkamaan yhteistyötä kansallisten tuomioistuinten verkostojen kanssa esimerkiksi epävirallisten vaihtojen tai opintokäyntien avulla.

22. Neuvosto **korostaa**, että tuomioistuimilla on keskeinen rooli perusoikeuksien ylläpitämisessä. Tuomarit ovat perusoikeuskirjan varsinaisia takaajia, sillä heidän on varmistettava perusoikeuskirjassa vahvistettujen oikeuksien tehokas oikeussuoja. Neuvosto **panee tyytyväisenä merkille**, että kansalliset tuomioistuimet hyödyntävät yhä enemmän perusoikeuskirjaa ja että Euroopan unionin tuomioistuimelle esitetään ennakkoratkaisupyyntöjä, jotka ovat unionin puitteissa käytävän oikeudellisen vuoropuhelun ensisijainen muoto. Tältä osin neuvosto **kehottaa** perusoikeusvirastoa päivittämään säännöllisesti Charterpedia-tietokantaa ja siihen sisältyvää kansallista ja eurooppalaista oikeuskäytäntöä.

23. Neuvosto **kehottaa** jäsenvaltioita tutkimaan uusia keinoja parantaa oikeuslaitoksen ja muiden oikeusalan toimijoiden pätevyyttä perusoikeuskirjan osalta asiaa koskevan koulutusaineiston, myös verkko-oppimisvälineiden, avulla. Neuvosto **ehdottaa**, että jäsenvaltiot kannustaisivat tuomareiden, maallikko- ja kunniatuomareiden sekä muiden oikeusalan toimijoiden verkostoja korostamaan uudella tavalla perusoikeuskirjan soveltamista kansallisella tasolla tekemällä yhteistyötä koulutuksessa ja käytäntöjen jakamisessa sekä hyödyntämällä komission, Euroopan juridisen koulutusverkoston, jäljempänä 'EJTN', ja perusoikeusviraston tarjoamia tukivälineitä ja välineitä.

24. Neuvosto **on tyytyväinen** komission uuteen strategiaan "Oikeuden varmistaminen EU:ssa – eurooppalainen oikeusalan koulutusstrategia vuosiksi 2021–2024"⁹, erityisesti perusoikeuskirjaa koskevan koulutuksen osalta, ja **suhtautuu myönteisesti** toimiin, joita komissio aikoo toteuttaa perusoikeuskirjaa koskevassa strategiassa.

⁹ Euroopan komission tiedonanto, 2. joulukuuta 2020, COM(2020)713.

25. Neuvosto **on tyytyväinen** komission sitoumukseen esittää vuosittain perusoikeuskirjan soveltamista koskeva kertomus, jossa tarkastellaan kohdennetusti tiettyjä unionin oikeuden soveltamisalaan kuuluvia politiikan aloja ja joka perustuu objektiivisuuden, oikeudenmukaisuuden ja jäsenvaltioiden yhdenvertaisen kohtelun periaatteisiin, ja **odottaa kiinnostuneena** vuonna 2021 julkaistavaa ensimmäistä kertomusta perusoikeuksista digitaalisella aikakaudella. Neuvosto **kehottaa** komissiota sisällyttämään raportteihinsa myös parhaita käytäntöjä, joiden avulla peruskirjaa voidaan soveltaa paremmin paikallisella, alueellisella ja kansallisella tasolla, ja varmistamaan, että kertomus on lukijaystävällinen ja että se jaetaan suurelle yleisölle.

26. Neuvosto **sitoutuu** käymään vuosittain keskustelun perusoikeuskirjan soveltamisesta unionin ja jäsenvaltioiden tasolla komission vuosikertomuksen, perusoikeusviraston vuotuisen perusoikeuskertomuksen ja jäsenvaltioiden Euroopan oikeusportaaliin toimittamien tietojen pohjalta. Vuotuisen keskustelun olisi edistettävä kohdennettuja ja tulevaisuuteen suuntautuvia neuvoston päätelmiä.

Kansalliset ihmisoikeusinstituutiot ja tasa-arvoelimet

27. Neuvosto **toteaa**, että riippumattomilla kansallisilla ihmisoikeusinstituutioilla ja tasa-arvoelimillä on keskeinen rooli perusoikeuksien suojelussa ja edistämisessä sekä tietoisuuden lisäämisessä ja että ne auttavat varmistamaan, että kansalliset politiikat ovat perusoikeuskirjan mukaisia. Kansalliset ihmisoikeusinstituutiot ovat keskeisessä asemassa perusoikeuskirjan täytäntöönpanossa, koska niillä on laaja ja horisontaalinen perusoikeuksiin liittyvä toimeksianto ja ne ovat lähellä kansalaisia.

29. Neuvosto **kannustaa** jäsenvaltioita, jotka eivät vielä ole perustaneet riippumattomia kansallisia ihmisoikeusinstituutioita kansallisten instituutioiden asemaa koskevien periaatteiden (ns. Pariisin periaatteiden) mukaisesti, perustamaan sellaiset ja muistuttaa myös kestävän kehityksen tavoitteiden mittarista 16.a.1. Jäsenvaltioiden, joihin on perustettu kansallisia ihmisoikeusinstituutioita, olisi varmistettava, että niillä on riittävät resurssit ja henkilöstö tehtäviensä hoitamiseen. Lisäksi neuvosto **korostaa**, että suotuisan toimintaympäristön ja riittävän rahoituksen varmistaminen on olennaisen tärkeää, jotta kansallisten ihmisoikeusinstituutioiden ja tasa-arvoelinten potentiaalia voidaan hyödyntää perusoikeuskirjan edistäjinä.

30. Neuvosto **toteaa**, että kansallisten ihmisoikeusinstituutioiden työn vaikutusta voidaan tehostaa, ja **kannustaa** jäsenvaltioita, komissiota ja muita unionin toimielimiä, elimiä ja laitoksia vahvistamaan edelleen keskinäistä yhteistyötä näiden mekanismien kanssa erityisesti varmistamalla niiden säännöllisen ja perustellun osallistumisen hallituksen kanssa käytävään näkemystenvaihtoon ja raportointiin.

Kansalaisyhteiskunta

31. Neuvosto **toteaa**, että kansalaisjärjestöt ovat usein ensimmäinen taho, joiden puoleen kansalaiset kääntyvät saadakseen tukea ja tietoa oikeuksistaan. Ne ovat usein myös eturintamassa rikkomusten ja väärinkäytösten ehkäisemisessä ja niihin reagoimisessa. Neuvosto lisäksi **tunnustaa** kansalaisjärjestöjen keskeisen roolin asiaankuuluvan perusoikeuskirjaa koskevan tiedon jakamisessa ja tietoisuuden lisäämisessä.
32. Neuvosto **muistuttaa**, että on tärkeää poistaa tarpeettomat, laittomat tai mielivaltaiset kansalaisyhteiskunnan toiminnan rajoitukset ja pidättäytyä luomasta sellaisia, ja **toteaa**, että kansalaisjärjestöjen kannalta avoin, riittävä ja helposti saatavilla oleva rahoitus on ratkaisevan tärkeää. Neuvosto **odottaa** tässä yhteydessä kiinnostuneena unionin oikeusalan, perusoikeuksien ja arvojen rahaston täytäntöönpanoa.
33. Neuvosto **kehottaa** jäsenvaltioita harkitsemaan tapoja parantaa vuorovaikutusta ja yhteistyötä kansalaisjärjestöjen kanssa, jotta perusoikeuskirjaan perustuvien valmiuksien kehittämistä voidaan tukea sekä edistää ja suojella paremmin peruskirjaan kirjattuja oikeuksia. Komitea **pitää** tässä yhteydessä hyvänä käytäntönä sitä, että hallitukset tapaavat säännöllisesti kansalaisjärjestöjä, ottavat ne mukaan perusoikeuksia koskevien kansallisten toimintasuunnitelmien valmisteluun ja perusoikeusvälineiden soveltamista koskevaan raportointiin ja perustavat rakenteita, jotka kokoavat yhteen kansalaisyhteiskunnan edustajia, oikeuksien puolustajia ja viranomaisia.
